

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van

Datum

11 december 2025

Referentie

56436857

Bijlagen

- Kamerbrief ter ondertekening
- Aangenomen motie

**Interdepartementaal
afgestemd**

IenW

nota

Reactie op aangenomen motie-Abdi/De Hoop

Aanleiding

Op 25 november heeft de Tweede Kamer de motie-Abdi/De Hoop aangenomen. Deze motie werd door u ontraden. U dient de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk te informeren over de wijze waarop u deze motie zal uitvoeren.

Geadviseerd besluit

- De Kamerbrief ondertekenen, zodat deze verzonden kan worden naar de Tweede Kamer.

Samenvatting

- Met de motie-Abdi/De Hoop verzoekt de Tweede Kamer de regering om samen met het ministerie van IenW te overleggen met de decentrale overheden en de vervoerders over de impact van het herijkingsonderzoek van het studentenreisproduct op de beschikbaarheid en betaalbaarheid van het ov-aanbod, voordat onomkeerbare beslissingen worden genomen.
- Tijdens het tweeminutendebat op 19 november 2025 heeft u de motie ontraden, omdat u als minister niet verantwoordelijk bent voor het ov-stelsel in Nederland.
- De privaatrechtelijke overeenkomst met de ov-bedrijven voor het studentenreisproduct biedt u geen ruimte om andere keuzes te maken ten aanzien van de vergoeding. U bent gebonden aan het objectieve model voor prijsbijstelling op basis van het reisgedrag van studenten.
- De vergoeding voor het studentenreisproduct is vanaf 1 januari 2024 met 200 miljoen euro verlaagd, omdat studenten minder zijn gaan reizen. Het kabinet heeft voor 2024 deze verlaging eenmalig gecompenseerd om de ov-bedrijven te ondersteunen.
- U licht uw werkwijze rondom het herijkingsonderzoek toe. De eindrapportage van herijkingsonderzoek 2025 komt halverwege 2026 beschikbaar. Naar aanleiding van de motie zal u deze bespreken met het ministerie van IenW en de decentrale overheden. Ook zal u, zoals de afgelopen jaren, het herijkingsonderzoek naar de Tweede Kamer sturen.
- Dit neemt niet weg dat u geen mogelijkheden ziet om van uw contractuele rol als klant af te wijken. Het herijkingsonderzoek werkt altijd door in de OCW-vergoeding en daarmee ook in de OCW-begroting.

Toelichting

Datum

11 december 2025

Overeenkomst met ov-bedrijven

- OCW heeft een privaatrechtelijke overeenkomst tussen de Staat en de ov-bedrijven, waarin afspraken zijn gemaakt voor levering van een reisproduct aan gerechtigde studenten en de vergoeding die daarvoor aan de ov-bedrijven wordt betaald.
- De huidige overeenkomst bestaat sinds 2010 en loopt voor onbepaalde tijd.
- OCW heeft geen directe verantwoordelijkheid ten aanzien van het voorzieningenniveau en het aanbod in het ov (deze verantwoordelijkheid ligt bij de respectievelijke concessieverleners van het ov).
- Feitelijk is OCW een klant met een overeenkomst voor levering van een (afgekocht) reisrecht voor studenten.
- De vergoeding wordt eens in de drie jaar aangepast aan de hand van het reisgedrag van studenten (herijking) en jaarlijks geïndexeerd. Hiervoor is een objectief model voor prijsbijstelling beschikbaar.

Recente herijkingsonderzoeken

- Op grond van de huidige overeenkomst wordt de herijking periodiek uitgevoerd. In de meeste jaren bleken studenten meer te hebben gereisd en leidde dat tot een hogere vergoeding van OCW aan de ov-bedrijven.
- Vanwege het coronavirus werd het herijkingsonderzoek 2021-2022 een jaar uitgesteld en de onderzoeksperiode werd verlengd naar studiejaar 2022-2023.
- Uit het herijkingsonderzoek 2022-2023 bleek dat studenten minder gebruik maakten van hun studentenreisproduct. Het gevolg was dat OCW de vergoeding contractueel neerwaarts diende bij te stellen per 1 januari 2024.
- Dit betrof een negatieve bijstelling van 207 mln euro.
- Op dat moment was de ov-sector kwetsbaar: opbrengsten vielen tegen en reizigersaantallen bleven achter, terwijl de exploitatiekosten stegen.
- Om het ov in stand te kunnen houden zijn toen middels de motie-Bikker financiële middelen (€ 110 mln structureel voor het regionaal ov en € 120 mln incidenteel voor NS) beschikbaar gesteld door IenW.
- Door de herijking zou het effect van deze middelen teniet worden gedaan. Met de motie-Krul verzocht de Tweede Kamer het kabinet om met een oplossing te komen. Het kabinet heeft destijds besloten dat de herijking doorgang zou vinden, maar dat het bedrag dat OCW als meevaller zou krijgen (€ 207 mln) eenmalig in 2024 via IenW terug zou vloeien naar het ov.
- Op verzoek van de ov-bedrijven is daarnaast direct een *extra* herijkingsonderzoek gedaan over de periode 2023-2024 met effect per 1 januari 2025. Dit leverde geen substantiële veranderingen op in het reisgedrag ten opzichte van het herijkingsonderzoek 2022-2023.
- De eerstvolgende herijking vindt plaats per 1 januari 2027. Op verzoek van de ov-bedrijven wordt het herijkingsonderzoek uitgevoerd over kalenderjaar 2025 (in plaats van studiejaar 2025-2026), zodat de resultaten eerder beschikbaar komen.